

ઉકેલપત્ર : સત્સંગ પરિચય - ૨

(સમય : બપોરે ૨ થી ૪.૧૫)

(રવિવાર, ૧૫ જુલાઈ, ૨૦૧૮)

- નોંધ :- (૧) આપેલ આવૃત્તિ પ્રમાણેના પુસ્તકના જવાબ જ માન્ય રાખવા. તે સિવાયની આવૃત્તિના જવાબ માન્ય ન રાખવા.
(૨) જમણી બાજુએ આપેલા અંકો જે તે પ્રશ્નના ગુણાંક દર્શાવે છે.
(૩) જમણી બાજુએ પ્રશ્નની બાજુમાં કૌંસમાં આપેલા અંકો જે તે પ્રશ્નના જવાબના પાઠ/પાના નંબર દર્શાવે છે.

અગત્યની સૂચના

પ્રશ્નપત્રમાં દરેક પેટા પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલ ખાનામાં, લખેલા ગુણની પછીના ખાલી ખાનામાં (ગુણ : ૧)
પરીક્ષાર્થીને આપેલ ગુણ લખવાના છે. જો પ્રશ્નનો જવાબ ખોટો હોય તો તે ખાનામાં '૦' (આંકડામાં શૂન્ય) લખવું. ખરાં (✓)
કે ખોટાં (X) ની નિશાની દરેક પેટા પ્રશ્નની ડાબી બાજુની ખાલી જગ્યામાં જ - પ્રશ્ન શરૂ થાય તે પહેલાં જ કરવી.

વિશેષ નોંધ

આપ જ્યારે પેપર તપાસો ત્યારે જ્યારે લાંબા જવાબોમાં દા. ત. ટૂંકનોંધ, પાંચ મુદ્દાના વાક્યો, કારણો વગેરે પ્રશ્નોમાં આપ જ્યારે ફાળવેલા ગુણ કરતાં ઓછા ગુણ આપતાં હોવ ત્યારે પરીક્ષાર્થીએ કયો મુદ્દો નથી લખ્યો જેના તમે ગુણ કાપ્યા છે. તેની તમે ટૂંકમાં ડાબી બાજુ ઉપર નોંધ લખો. દા.ત. માર્ચ-૨૦૧૭માં પ્રવેશ-૧ માં 'જોબનપગીનું પરિવર્તન' ટૂંકનોંધ પૂછાઈ હતી. જેમાં જોબનપગી પ્રાર્થના કરતાં પોતાના દોષનું વર્ણન કરતાં કહે છે. 'પ્રભુ ! હું કુળહીન, કુટિલ, કુપાત્ર, બુદ્ધિહીન છું. મેં આપને ન ઓળખ્યા. દીનબંધુ ! દયા કરો. મારું મહાપાપ મટાડો.' આ મુદ્દો પરીક્ષાર્થીએ નથી લખ્યો તો બાજુમાં તમે લખી શકો કે 'પોતાના દોષ કહે છે.' આટલું જ લખવાનું છે અને તમે ગુણ ઓછા આપી શકો છો એટલે કે ફાળવેલ ગુણ કરતાં ઓછા ગુણ આપતાં પહેલાં બાજુમાં કયો મુદ્દો નથી તેની ટૂંકમાં નોંધ લખવી જરૂરી છે.

(વિભાગ - ૧ કિશોર સત્સંગ પરિચય, બારમી આવૃત્તિ - જાન્યુઆરી, ૨૦૧૭)

પ્ર.૧ નીચે આપેલાં અવતરણો કોણ, કોને અને ક્યારે કહે છે તે લખો. (કુલ ગુણ : ૮)

નોંધ : - કોણ કહે છે ૧ ગુણ, કોને કહે છે ૧ ગુણ, ક્યારે કહે છે ૧ ગુણ.

૧. “તે રાંધીને ખાઉં છું. બીજું કંઈ નથી.” (૨૫/૭૮) ⇨ ગુરુ - મુમુક્ષુને
⇨ વનમાં તપ કરતાં ગુરુ પાસે એક મુમુક્ષુએ સેવા માટે ત્યાં રહેવા દેવાની માંગણી કરી ત્યારે ગુરુએ કહ્યું : અહીં મારે માટે રોજના એક શેર ચોખા આવે છે.
૨. “નરકના કુંડ દેખાડો.” (૨૬/૮૬, ૮૫) ⇨ સ્વરૂપાનંદ સ્વામી - ધર્મરાજને
⇨ શ્રીજીમહારાજની આજ્ઞાથી નરકના જીવોને મુક્ત કરવા સમાધિમાં સ્વરૂપાનંદ સ્વામી ધર્મરાજ પાસે ગયા ત્યારે.
૩. “તથા ભગવાનને પોતાના આશ્રિત ભક્તમાં કેવી પ્રીતિ હોય ?” (૪/૧૧)
⇨ ભાઈચંદભાઈ - મહારાજને
⇨ સુરતમાં કથાવાર્તાના પ્રસંગે ભાઈચંદભાઈએ મહારાજને પ્રશ્ન પૂછતાં કહ્યું.

પ્ર. ૨ નીચે આપેલાં વાક્યોનાં કારણો જણાવો. (બે થી ત્રણ લીટીમાં જ) (કુલ ગુણ : ૬)

૧. કાઠી સવારો અંદરો અંદર રાજી થયા. (૮/૧૬)
જ. જીવાખાયરે મોકલેલા બે કાઠીઓએ નાજા જોગિયાને પૂછ્યું : ગાડીમાં કોણ સૂતું છે ? - ‘એ તો મહેમાન છે ! તેમને મૂકવા સારુ જાઉં છું. - ‘એ સ્વામિનારાયણ તો નથી ને ?’ - ત્યાં જ મહારાજે કહ્યું, ‘હું સ્વામિનારાયણ જ છું. તારે શું કામ છે ?’ એટલે કાઠી રાજી થયા અંદર-અંદર કહેવા લાગ્યા ‘દાદાનો ગુરુ હાથ આવ્યો છે. બરછીએ મારો.’
૨. ગલુજી ઘરવખરી સાથે વડથલ ગયા. (૩/૬-૭)
જ. કોઈ જૂની અદાવતને કારણે ગલુજી પર વેર લેવા માટે કેટલાક ગરાસિયાઓ લાગ જોતા હતા. ગરાસિયાઓ તેમની ઘરવખરી લૂંટી લેવા અને ગલુજીને મારી નાખવાની યોજના ઘડતા હતા. મહારાજે અંતર્યામીપણે તેઓની આ યોજના ધૂળમાં મેળવવા માટે વડથલના હરિભક્ત ધર્મસિંહ સાથે ગલુજી પર પત્ર મોકલ્યો. મહારાજે પત્રમાં આજ્ઞા કરી હતી કે ‘આ કાગળ વાંચીને તરત ઘરની તમામ ઘરવખરી ગાડામાં ભરીને, તમારા માતૃશ્રીને ઘેર એકલાં રાખીને તમો વડથલ આવો.’ મહારાજની આજ્ઞા માથે ચઢાવી તરત જ ગલુજી ઘરવખરી સાથે વડથલ ગયા.

૩. અન્નાર્થીઓની કતાર પૂરી થયા પછી સુખાનંદ સ્વામીએ સદાવ્રત લીધું. (૧૨/૩૫)

૪. શ્રીજીમહારાજના સંત સુખાનંદ સ્વામી સ્વામિનારાયણના આશ્રિત - સ્ત્રી ધનના ત્યાગી હતા. સ્ત્રીનો સ્પર્શ થાય તો ઉપવાસ કરવો પડે. તેથી અન્નાર્થીઓની કતાર પૂરી થયા પછી સુખાનંદ સ્વામીએ સદાવ્રત લીધું.

પ્ર.૩ ‘ગોંડળ અને અટલાદરા મંદિર’ (૧૦/૨૭-૨૮) - પ્રસંગ ઉપર પંદર લીટીમાં ટૂંકનોંધ લખો.
(વર્ણનાત્મક) (કુલ ગુણ : ૫)

નોંધ : ટૂંકનોંધના મુખ્ય મુદ્દા હાઈલાઈટ કરેલા છે. એટલા મુદ્દાનો સમાવેશ થયેલો હોય તો પૂરા ગુણ આપવા.

ગોંડલ : ‘અક્ષર દેરી’ ઉપર મોટું મંદિર કરવાના મનોરથો મોટા મોટા જૂનાગઢી સદ્ગુરુઓના હતા. કેવળ શ્રીજીમહારાજની ઈચ્છાથી જ વીરસદના દીવાન શ્રી ઝવેરભાઈ અમીનના પુત્ર શ્રી હરિભાઈ દ્વારા આ તમામ જમીન મળી. ફક્ત સવા બે વર્ષના ટૂંકા ગાળામાં ‘અક્ષર મંદિર’ જેવું ભવ્ય મંદિર શાસ્ત્રીજી મહારાજે લોકો સમક્ષ ખડું કરી દીધું. ગુજરાતથી હરિભક્તોએ સેવાનો પ્રવાહ વહેવડાવ્યો ને સ્વામીની સામર્થ્યનો સૌને અનુભવ થયો. સંવત ૧૯૮૦ના વૈશાખ સુદ ૧૦ના શુભ દિવસે અક્ષરપુરુષોત્તમની ધાતુની મૂર્તિઓની વેદવિધિથી પ્રાણપ્રતિષ્ઠા થઈ. શાસ્ત્રીજી મહારાજે પોતાના હૃદય સમા યોગીજી મહારાજની આ ‘અક્ષર મંદિર’ ના પ્રથમ મહંત તરીકે વરણી કરી.

અટલાદરા : શ્રીજીમહારાજના પાદસ્પર્શથી પવિત્ર થયેલી મૂળુ મેતર અને કૃષ્ણ માળીની આ જગ્યા ઉપર શાસ્ત્રીજી મહારાજે મંદિર કરવાનો સંકલ્પ કર્યો. અટલાદરા ગામના મુખી મથુરભાઈ મકનદાસ પટેલ જગતના અનેક રંગોથી રંગાયેલા હતા. શાસ્ત્રીજી મહારાજે તેમનું એકાએક પરિવર્તન કર્યું, તેમણે શાસ્ત્રીજી મહારાજને તેડાવ્યા અને અટલાદરામાં મંદિર કરવા વિનંતી કરી. પોતે પણ સારો સહકાર આપવા વચન આપ્યું. કાનમ તથા વાકળ પ્રદેશના હરિભક્તો આ મંદિરની પ્રવૃત્તિ જોઈ, બહુ જ રાજી થયા. તન, મન, ધનથી સૌએ સેવા કરી. સંવત ૨૦૦૧, અષાઢ સુદ ૩ના દિવસે વૈદિક મંત્રોચ્ચાર વચ્ચે સ્વામીના હસ્તે શ્રીજીમહારાજ, ગુણાતીતાનંદ સ્વામી અને ગોપાળાનંદ સ્વામી એ ત્રણ સ્વરૂપોની મૂર્તિઓની પ્રાણપ્રતિષ્ઠા ધામધૂમથી થઈ.

પ્ર.૪ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક (સંપૂર્ણ) વાક્યમાં જવાબ લખો. (કુલ ગુણ : ૫)

નોંધ : અડધા સાચા જવાબના ગુણ આપવા નહીં.

૧. ગર્વિષ્ઠ સુંદરજીએ મહારાજને શું કહ્યું ? (૧૮/૫૭)

જ. ‘મહારાજ ! બીજાની આવી આકરી કસોટી કરશો નહીં, બીજાથી આવું થાય નહીં.’

૨. ભગવાનનો ભક્ત શેનાથી છેટે જ રહીને બંધનમાં ન આવે ? (૧૭/૫૧)

જ. પોતાના એકાંતિક ધર્મમાં ખોટ્ય આવે એવા જે પદાર્થ તથા કુસંગ તેને ઓળખી રાખે અને તેથી છેટે જ રહે અને તેના બંધનમાં આવે નહીં.

૩. મોટાં રામભાઈને ક્યા ગામમાં પરણાવ્યાં હતા ? (૮/૧૮)

જ. મોટાં રામભાઈને જેતપુરમાં પરણાવ્યાં હતા.

૪. લગ્નના દિવસે રાજભાઈ શ્રીજીમહારાજને સંભારીને ક્યાં ચાલ્યાં ગયાં ? (૧૮/૫૨)

જ. લગ્નના દિવસે રાજભાઈ શ્રીજીમહારાજને સંભારીને સમાધિમાં ચાલ્યાં ગયાં.

૫. બ્રહ્મસ્થિતિ ક્યારે થાય ? (૨૫/૮૪)

જ. સાવધાન થઈને ઈન્દ્રિયોના આરામ હરામ કરે ત્યારે બ્રહ્મસ્થિતિ થાય.

પ્ર.૫ ‘આપણે તપાસ કરવો....’ (૨૫/૩/૮૦-૮૧) - ‘સ્વામીની વાત’ પૂરી કરી તેનું નિરૂપણ લખો. (કુલ ગુણ : ૫)
“આપણે તપાસ કરવો જે, હજાર રૂપિયા મળે તેનું શું ફળ છે, લાખ રૂપિયા મળે તેનું શું ફળ છે ને કરોડ રૂપિયા મળે તેનું શું ફળ છે ? કેમ જે, રોટલાથી તો વધારે ખવાતું નથી. માટે તપાસ કરવો ને પાછા વળતાં શીખવું.” આ વાતમાં સ્વામીએ સમજાવ્યું કે ગમે તેટલાં રૂપિયા મળે તેનું ફળ શું છે ? તેનો નિરંતર તપાસ કરવો, કારણ કે, દેહ મૂકીને જઈશું ત્યારે કશું જ સાથે આવવાનું નથી. વસોના વાઘજીભાઈ ગુણાતીતાનંદ સ્વામીના અનન્ય શિષ્ય હતા. તેમને અંતરે અખંડ શાંતિ વર્ત્યા કરે. તેમના પિતા તુલસીભાઈને તમાકુનો મોટો વેપાર, એટલે નવરાશ મેળવી જૂનાગઢ જઈ ન શકે. આથી સ્વામીને તેમણે વસો તેડાવ્યા. સ્વામીને તેઓ વારંવાર કહેતા : ‘હે સ્વામી ! બેના ચાર દી’ રહો, ચારના આઠ દી’ રહો, પણ મારા દીકરા વાઘજી જેવું મારા અંતરમાં ટાઢું કરો.’ પરંતુ તુલસીભાઈ વેપારમાંથી નવરા થાય જ નહીં. સવારે દર્શન કરી દુકાને જાય ને ઠેઠ સાંજે આવે. વેપારની લગની એવી હતી કે સ્વામી પાસે આવીને બેસી શકાય નહીં. ત્રણ દિવસ વીતી ગયા. પરંતુ તુલસીભાઈ સ્વામીના સમાગમનો કે કથાવાર્તાનો લાભ લઈ શક્યા

નહીં. છતાં ‘ટાઢું કરો, ટાઢું કરો’ એમ સ્વામીને કહ્યા કરે. ચોથે દિવસે તેમને સ્વામીએ બેસાડ્યા ને વાત કરી કે, ‘જેમ લાખ મણ લોઢાની લોઢી તપાવીને લાલચોળ કરી હોય, તેના પર એક-બે પાણીના ઘડા નાખીએ તો તે ટાઢી થાય ખરી ?’ ત્યારે તુલસીભાઈ કહે ‘ના સ્વામી ! ત્યારે સ્વામીએ કહ્યું : ‘તેને તો ગંગા નદીના ધરામાં નાખીએ ત્યારે પંદર દિવસ સુધી તો હવેલી જેવી છોળ્યો ઊછળે - ત્યારબાદ ટાઢી પડે. તેવી રીતે આટલાં વર્ષો સુધી તમે વહેવાર કર્યો છે તેના તાપે કરીને તમારું અંતર તપી ગયું છે. તે વાતોના કે દર્શનના બે છાંટાથી ઘડીમાં ટાઢું ન થાય. આપણે લાખ રૂપિયા ખર્ચ કરીએ પણ અંતઃકરણનું અજ્ઞાન ન જાય. તે તો જ્યારે આવા સાધુનો સમાગમ કરીએ તો જ જાય. એ પ્રમાણે સ્વામીએ ખૂબ બળની વાતો કરી. પછી તુલસીભાઈ જૂનાગઢ જતા અને સ્વામીનો સમાગમ કરતાં સમાગમથી તેમના અંતરમાં શાંતિ થઈ ગઈ. માટે સંત-સમાગમ કરી અંતરમાં પાછા વળતાં શીખીએ તો અંતરમાં ટાઢું થાય.

પ્ર.૬ નીચે આપેલાં કીર્તન / અષ્ટક / શ્લોક વગેરે માંગ્યા મુજબ પૂર્ણ કરો. (કુલ ગુણ : ૮)

નોંધ :- કીર્તન / અષ્ટક / શ્લોક અડધા સાચા હોય તો એક (૧) ગુણ આપવો.

૧. રૂડા લાગો છો રાજેન્દ્ર મંદિર મારે આવતા રે, જરકસીઓ જામો હરિ પહેરી, માથે બાંધી પાઘ સોનેરી, ગૂંઢો રેંટો ઓઢી મન લલચાવતા રે. (૨૪/૭૭)

૨. ક્યારેક વાતો રે, કરે મુનિવર સાથે, ગુચ્છ ગુલાબનાં રે, ચોળે છે બે હાથે. શીતળ જાણી રે, લીંબુ હાર ગુલાબી, તેને રાખે રે, આંખ્યો ઉપર દાબી. (૨૦/૪/૬૦)

૩. ભવસંભવભીતિભેદનં સુખસંપત્કરુણાનિકેતનમ્। વ્રતદાનતપઃક્રિયાફલં સહજાનન્દગુરું ભજે સદા॥ (૧૧/૩૨)

૪. અન્યક્ષેત્ર ભવિષ્યતિ॥ (૨૮/૮૯-૯૦) - શ્લોકનું ગુજરાતી ભાષાંતર લખો.

અન્ય સ્થળોએ જે પાપ કર્યું હોય તે તીર્થમાં જઈને સ્નાન, પૂજા કે પ્રાયશ્ચિત્ત કરીને નાશ કરી શકાય છે, પરંતુ તીર્થમાં જઈને જે પાપ કરે છે તે તો વજ્રલેપ થાય છે. શ્રીજીમહારાજ કહે છે કે અન્ય સ્થળને વિષે જે પાપ કર્યા હોય તે સંતને સંગે કરીને જાય છે અને સંતને વિષે જે પાપ કરે છે તે તો વજ્રલેપ થાય છે અર્થાત્ સંતના અનુગ્રહ વિના બીજા કોઈ સાધને કરીને ટળતાં નથી.

(વિભાગ - ૨ : પ્રાગજી ભક્ત, તેરમી આવૃત્તિ - જૂન, ૨૦૧૭)

પ્ર.૭ નીચે આપેલાં અવતરણો કોણ, કોને અને ક્યારે કહે છે તે લખો. (કુલ ગુણ : ૮)

નોંધ :- કોણ કહે છે ૧ ગુણ, કોને કહે છે ૧ ગુણ, ક્યારે કહે છે ૧ ગુણ.

૧. “અંત સમયે મહારાજ સાથે હું તમને તેડવા આવીશ.” (૨૩/૪૩)

⇒ ભગતજી - દીવાનજીને

⇒ વાંસદામાં કથાપ્રસંગે ભજનાનંદી થવાનું શિખવાડતા હતા ત્યારે દીવાનને વચન આપતા કહે છે.

૨. “મારે તો ઘણું નહોતું આપવું.” (૧૧/૨૩)

⇒ ગુણાતીતાનંદ સ્વામી - દરબારોને

⇒ કેટલાક સત્સંગી દરબારોએ સ્વામીને કહ્યું : ‘કોઈ બ્રાહ્મણ, સાધુ વિદ્વાનને ઐશ્વર્ય ન આપ્યું ને આ દરજીને આપી દીધું. આવું કેમ કર્યું ?

૩. “મારો જે સંગ કરે છે તેને એ અવિનાશી સુખ આપું છું.” (૧૮/૩૬)

⇒ ભગતજી - સાધુને

⇒ ગોપીઓની પ્રેમલક્ષણા ભક્તિની વાતો કરતાં કહ્યું.

પ્ર.૮ નીચે આપેલાં વાક્યોનાં કારણો જણાવો. (બે થી ત્રણ લીટીમાં જ) (કુલ ગુણ : ૬)

૧. નડિયાદમાં ભગતજી બારોટ હરિભક્તથી નારાજ થઈ ગયા. (૧૮/૩૫)

જ. નડિયાદમાં ભગતજી મંદિરે પધારતા હતા. સાથે બારોટ ભક્ત હતા. સાંકડી શેરીમાં હરિજન બાઈને આવતી જોઈ. ભક્તે બૂમ પાડી : ‘આઘી જા, દેખતી નથી.’ આ સાંભળી ભગતજી નારાજ થઈ ગયા.

૨. સૌને આ બાળક પ્રત્યે વિશેષ પ્રેમ થયો. (૨/૩)

જ. પીઠવડીમાં દસ વર્ષના પ્રાગજી ભક્તે આચાર્ય મહારાજ અને સંતોને સાષ્ટાંગ પ્રણામ કરી, પૂજા કરી, આરતી ઉતારી. હરિભક્તોએ ઓળખાણ આપી. ગોપાળાનંદ સ્વામીએ કહ્યું : ‘આ તો પૂર્વના ભક્ત છે. બહુ સમર્થ છે ને હજારોને પ્રભુ ભજાવશે.’ આથી, સૌને આ બાળક પ્રત્યે વિશેષ પ્રેમ થયો.

૩. મહારાજે સૌ પ્રથમ નરનારાયણ દેવ પધરાવ્યા. (૨૪/૪૫-૪૬)

જ. 'શ્રી નરનારાયણ આ ભરતખંડના રાજા ગણાય. એટલે મહારાજ ભરતખંડમાં પધાર્યા ત્યારે ભોમિયા તરીકે એમને સાથે લાવ્યા અને શ્રી નરનારાયણે મહારાજની સેવા કરી હતી. એટલે મહારાજે અહીં મંદિર કરી એમને સૌ પ્રથમ પધરાવ્યા.

પ્ર.૯ નીચે આપેલા પ્રસંગોમાંથી કોઈપણ એક પ્રસંગ ઉપર પંદર લીટીમાં ટૂંકનોંધ લખો. (વર્ણનાત્મક) (કુલ ગુણ : ૫)

નોંધ : ટૂંકનોંધના મુખ્ય મુદ્દા હાઈલાઈટ કરેલા છે. એટલા મુદ્દાનો સમાવેશ થયેલો હોય તો પૂરા ગુણ આપવા.

૧. મહુવામાં કોલેરા (૨૯/૫૯) મહુવામાં કોલેરાનો રોગચાળો ફેલાયો. તેમાં વિઠ્ઠલભાઈના દીકરાની વહુને પણ કોલેરા થયો. ભગતજી પાસે કોઈ કોલેરાના દર્દી સાજા થવા માટે પ્રાર્થના કરતા ત્યારે ભગતજી તેમને હનુમાનજીને તેલ ચઢાવવાનું કહેતા અને તેમને સારું થઈ જતું. વિઠ્ઠલભાઈએ પણ હનુમાનજીને તેલ ચઢાવ્યું પણ મટ્યું નહીં. તેથી ભગતજી પાસે આવીને વિનંતી કરી કહ્યું : 'હનુમાનજીને તેલ ચઢાવ્યું તો પણ મટ્યું નથી.' 'તેલ ચઢાવવાનું કોણે કહ્યું હતું ?' ભગતજીએ પૂછ્યું. 'આપ બધાને આજ્ઞા કરો છો તેથી તે પ્રમાણે કર્યું.' 'એમ મનધાર્યું કરો તો કામ ન થાય. અમારી આજ્ઞાથી હવે ફરી જાવ ને શ્રીજીમહારાજના પ્રસાદીના હનુમાન છે તેને તેલ ચઢાવો,' ભગતજીએ હસીને કહ્યું. તે પ્રમાણે કરવાથી તેના દીકરાની વહુને તુરત સારું થઈ ગયું.

૨. અક્ષરવરની માગણી (૫/૮-૯) સંવત ૧૮૧૬માં ગઢડામાં હરિકૃષ્ણ મહારાજની મૂર્તિ પધરાવી ત્યારે પ્રાગજી ભક્તે ગોપીનાથજી, હરિકૃષ્ણ મહારાજની મૂર્તિઓના વાઘા બનાવીને આચાર્ય મહારાજને રાજી કર્યા. જૂનાગઢમાં પણ હરિકૃષ્ણ મહારાજની મૂર્તિની પ્રતિષ્ઠા થઈ ત્યારે હરિભક્તો પાસે સેવા કરાવીને ઠાકોરજીના જરિયાન વાઘા તૈયાર કર્યા. અખંડ ભજન કરતાં કરતાં ક્રિયા કરવાનો પ્રાગજી ભક્તે અભ્યાસ પાડ્યો હતો. પણ ક્યારેક ફેર પડતો તેના પ્રાયશ્ચિત્તરૂપે સ્વામીશ્રી પાસે રોગની માગણી કરી. મંદવાડ દરમિયાન સ્વામીમાં અખંડ વૃત્તિ જોડી દીધી. સ્વામીમય જીવન બની ગયું. ફૂલદોલના સમૈયા ઉપર આચાર્ય રઘુવીરજી મહારાજ જૂનાગઢ પધારવાના હતા ત્યારે સ્વામીએ પ્રાગજી ભક્તને વિશાળ સભામંડપમાં શોભે એવી ચંદની બનાવવાની આજ્ઞા કરી. સ્વામીની મરજી જાણી હરિભક્તો પાસે સેવા કરાવી દિવસ રાત ભજન કરતાં કરતાં સીવતા હતા. તેમનો આવો કામ કરવાનો વેગ જોઈ પ્રાગજી ભક્ત પર સ્વામીશ્રી ખૂબ રાજી થયા અને કંઈ માંગણી કરવા કહ્યું. પણ તેઓ કંઈ બોલ્યા નહીં તેથી સ્વામીશ્રીએ પ્રાગજીભક્તને કહ્યું, 'જા તને ખૂબ રૂપિયા મળશે અને ઘરે રહી સંતોનો સમાગમ કરજે.' ત્યારે તેમણે કહ્યું : 'સ્વામી ! મેં તો ગોપાળાનંદ સ્વામી તથા આપના સમાગમથી એટલું તો જાણ્યું છે કે ધન-સ્ત્રીમાં સુખ નથી. મને તમારું જ્ઞાન આપો, તમારું ઘર દેખાડો અને મારા જીવને સત્સંગી બનાવો. ત્યારે સ્વામીએ જગતસુખની ઘણી લાલચો બતાવી સમજાવ્યા. પણ હાથમાં આવેલી ચિંતામણી કેમ જતી કરે ? ત્રિલોકના સુખને પણ ઠોકર મારવા તૈયાર થયેલા પ્રાગજી ભક્તને સ્વામીએ કહ્યું : 'એ ત્રણ વરદાન તો તું ઘર મૂકીને અહીં રહે ને મરણિયો થા તો તને મળે.' તેમની ઉત્કૃષ્ટ શ્રદ્ધા જોઈ સ્વામીશ્રીએ રાજી થઈ કોલ આપ્યો.

પ્ર.૧૦ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક (સંપૂર્ણ) વાક્યમાં જવાબ લખો. (કુલ ગુણ : ૫)

નોંધ :- અડધા સાચા જવાબનાં ગુણ આપવા નહીં.

૧. ભરૂચમાં કોને ભગતજીનો મહિમા સમજાયો ? (૨૫/૪૭)

જ. ભરૂચમાં ગણપતભાઈને ભગતજીનો મહિમા સમજાયો.

૨. જાગા સ્વામી ભગતજીના મહિમાની વાતો કરતા ત્યારે શું કહેતા ? (૨૭/૫૪)

જ. જાગા સ્વામી ભગતજીના મહિમાની વાતો કરતા કહેતા ભગતજી તો સ્વામીના સ્થાપેલા ગુણાતીત બાગના ગુરુ છે.

૩. ગુણાતીતાનંદ સ્વામી પાસે આવતાં પ્રાગજી ભક્તના અંતરમાં શું થયું ? (૩/૬)

જ. ગુણાતીતાનંદ સ્વામી પાસે આવતાં પ્રાગજી ભક્તના અંતરમાં શાંતિનો શેરડો પડ્યો.

૪. સ્વપ્નમાં મહારાજના દર્શન થતાં પીજના મોતીલાલભાઈએ શું કર્યું ? (૨૦/૩૭)

જ. સ્વપ્નમાં મહારાજના દર્શન થતાં પીજના મોતીલાલભાઈએ ગામોગામ આ સમાચારના પત્ર લખ્યા.

૫. મંદિરના આંબાવાડિયામાં આંબા જોઈને ગુણાતીતાનંદ સ્વામી શું બોલ્યા ? (૮/૧૭)

જ. 'આ આંબા પાણી વગર સૂકાય છે.'

પ્ર.૧૧ આપેલા વિકલ્પોમાંથી ફક્ત સાચા વિકલ્પોની આગળ આપેલા ચોરસ ખાનામાં ખરાની (✓) નિશાની કરો.
(કુલ ગુણ : ૬)

❧ નોંધ : એક કે એકથી વધારે વિકલ્પ સાચા હોઈ શકે. તમામ સાચા વિકલ્પ આગળ જ ખરાની નિશાની કરી હશે તો જ પૂર્ણ ગુણ મળશે, અન્યથા એક પણ ગુણ નહીં મળે.

(૧) ૨ (૮/૧૮) (૨) ૧, ૪ (૨૨/૪૧) (૩) ૨, ૩ (૧૫/૩૦)

પ્ર.૧૨ નીચે આપેલાં ખોટાં વાક્યોને મથાળાના સંદર્ભમાં સાચાં લખો. (કુલ ગુણ : ૬)

❧ નોંધ :- સંપૂર્ણ સાચું વાક્ય લખ્યું હશે તો જ ગુણ પ્રાપ્ત થશે. અન્યથા એક પણ ગુણ નહીં મળે.

૧. પ્રાગજી ભક્ત દ્વારા પ્રગટપણું : ગઢડામાં વામન દ્વાદશીના સમૈયા ઉપર સોએક દરબારો આવ્યા હતા. મેદાનમાં ચંદની બાંધી હતી; તે જોઈ મહારાજને પ્રાગજી ભક્ત સાંભર્યા. (૧૬/૩૦)
- જ. પ્રાગજી ભક્ત દ્વારા પ્રગટપણું : જૂનાગઢમાં ભીમ એકાદશીના સમૈયા ઉપર હજારો હરિભક્તો આવ્યા હતા. ચોકમાં ચંદની બાંધી હતી; તે જોઈ સ્વામીને પ્રાગજી ભક્ત સાંભર્યા. (૧૬/૩૦)
૨. ગુરુવચને ચૂરેચૂરા : ભક્તિ વિરુદ્ધની વાત સિવાય ગુરુની દરેક વાત અવિચારીપણે ધીરજથી માનવી એ સાચા ભક્તની ફરજ છે. (૬/૧૨)
- જ. ગુરુવચને ચૂરેચૂરા : ધર્મ વિરુદ્ધની આજ્ઞા સિવાય ગુરુની દરેક આજ્ઞા અવિચારીપણે તત્કાળ પાળવી એ સાચા શિષ્યનો ધર્મ છે. (૬/૧૨)
૩. અક્ષરપાત્રની વરણી : મોડી સાંજે સ્વામી કુંડળથી કારિયાણી જવા નીકળ્યા. કારિયાણીને પાદર ગોમતી કુંડે સ્વામી ગાડામાંથી ઊતરી નાહવા પધાર્યા. શૌચ જઈને આવ્યા એટલે પ્રાગજી ભક્ત સ્વામીને હાથ ધોવડાવવા લાગ્યા. (૪/૭)
- જ. અક્ષરપાત્રની વરણી : વહેલી સવારે સ્વામી ખાંભડાથી સારંગપુર જવા નીકળ્યા. સારંગપુરને પાદર નારાયણ કુંડે સ્વામી ગાડામાંથી ઊતરી નાહવા પધાર્યા. શૌચ જઈને આવ્યા એટલે પ્રાગજી ભક્ત સ્વામીને હાથ ધોવડાવવા લાગ્યા. (૪/૭)
૪. ઉપાધિની શરૂઆત : અહીં સંતોએ મહારાજને પ્રશ્ન પૂછ્યો કે ‘આપ નહીં હો તો હરિભક્તોની શી ગતિ થશે ? પછી બ્રહ્મચર્ય ધર્મ સ્વામી સિદ્ધ કરાવશે ? સ્વામીને આધારે રહેશે ?’ (૧૩/૨૬)
- જ. ઉપાધિની શરૂઆત : અહીં હરિભક્તોએ સ્વામીને પ્રશ્ન પૂછ્યો કે ‘આપ નહીં હો તો અમારી શી ગતિ થશે ? પછી એકાંતિક ધર્મ કોણ સિદ્ધ કરાવશે ? કોને આધારે રહેશે ?’ (૧૩/૨૬)
૫. અક્ષરજ્ઞાનનો ઉદ્ઘોષ : ગઢડા મંદિરના મહંત અક્ષરાનંદજીને જ્યારે જાગા ભક્તે ગુરુની વિશેષતાની વાત કરી ત્યારે તેને તે વાત ગમી નહીં. (૧૨/૨૫)
- જ. અક્ષરજ્ઞાનનો ઉદ્ઘોષ : જૂનાગઢ મંદિરના કોઠારી ત્રિકમદાસને જ્યારે પ્રાગજી ભક્તે સ્વામીના મહિમાની વાત કરી ત્યારે તેને તે વાત ગમી નહીં. (૧૨/૨૫)
૬. ગઢડામાં જળજીલણીનો સમૈયો : સંવત ૧૮૫૨માં ગુરુપૂનમના સમૈયા ઉપર ભગતજી વડતાલ પધારે તેવી ગોઠવણ યોગેશ્વરદાસજીએ આચાર્ય મહારાજને મળીને કરી હતી. પછી સૌ સંતોને પણ તેની જાણ કરી. (૨૬/૪૮-૪૯)
- જ. ગઢડામાં જળજીલણીનો સમૈયો : સંવત ૧૮૫૨માં જળજીલણીના સમૈયા ઉપર ભગતજી ગઢપુર પધારે તેવી ગોઠવણ યજ્ઞપુરુષદાસજીએ આચાર્ય મહારાજને મળીને કરી હતી. પછી સૌ હરિભક્તોને પણ તેની જાણ કરી. (૨૬/૪૮-૪૯)

❧ સમાપ્ત ❧